

לקח מהפרשה,

"וימלא כבוד ה' את כל הארץ וכו'..." (יד' כא')

'בדור שבו אנו חיים כאשר חילול ה' כל כך מתרבה והולך, הכול צריכים להיות שותפים לשאיפה אחת ויחידה, לקדש שם שמים, ולהאהיב אותו על הבריות. התפילה שצריכה לצאת מליבו של כל אחד ואחד מעם ישראל בתקופה זו היא: שיהא שמו הגדול מבורך מעתה ועד עולם. 'יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא'. מה שאנחנו מחויבים לעשות הוא להתפלל על קידוש שמו הגדול, ושחלילה וחס שלא יתחלל שמו של אדוננו אבינו בכל פעולה שאנו עושים. זו התפלה שהייתה צריכה לצאת מלבנו ברגש רב בימים אלה בהם אנחנו מצויים, כי הציבור שעדיין אינו שומר תורה ומצוות מתבונן בנו בזכוכית מגדלת, ומעוניין לראות כיצד אנו מתנהגים.

אחד החוזרים בתשובה אמר פעם, שהדבר שעורר אותו לחשוב על דרכו בחיים היה שבעת ביקורו בישיבת פונוביז' הבחין שעל לוח המודעות תלויות יותר מודעות של מציאת אבדה מאשר מודעות על איבוד אבדה. מזה למד לדעת על אופיו הישר של בן תורה. ויותר מכל צריך ללמוד איך להתנהג בדרכי נועם עם כל יהודי באשר הוא. לעולם אי אפשר לדעת איזה מילה תסלול מסילות לליבו של יהודי שלא זכה להתחמם בליבת האש של תורתנו הקדושה.

יש אדם הגורם סבל לחברו, ויש שבבוקר טוב אחד שהוא אומר לזולתו במאור פנים, זוכה לבנות עולמות שלמים. רבים מתושבי רמת אלחנן נתקלו במשך שנים ביהודי שעבר בין משעולי השכונה מידי בוקר בבוקרו בדרכו לעבודה. הוא היה צעיר למדי עם תיק על הכתפיים, שעל פניו היה נראה שלא זכה לשמור מצוות, וכל מה שיש לו לעשות הוא ללכת לעבודה. אלמלא העיסוק הזה מי יודע כיצד היו נראים פניו. לפתע פתאום אבל ממש בצורה פתאומית נתקלנו בו עם מדים אחרים לגמרי. כיפה גדולה על ראשו, ציציות התחילו לגלוש לו מחוץ לבגדיו, פניו התעדנו בצורה משמעותית, ובקיצור אי אפשר היה עוד להטיל ספק בעניין, האיש החל לשמור מצוות!.

בקשנו לדעת איך הגיע לכך. לא התביישנו ושאלנו אותו. והתשובה הייתה מדהימה בפשטותה. 'אני עובר כאן כבר כמה שנים בדרכי לעבודה – סיפר - תמיד ראיתי את התושבים בדרכם לתפלה עטורים בטלית ותפילין, והבנתי שיש ערך רב בצורת החיים הזו, כאשר עוד לפני יציאה לעבודה יש התחייבות כלפי הבורא, אבל לא יכולתי לשנות את דרכי. הייתי שקוע בה בכל רמ"ח ושס"ה שלי.

עד שבבוקר אחד הכול השתנה. מה קרה? אחד התושבים החל לנענע לי בראשו לאות שלום, ואף איחל לי בוקר טוב בלבביות ועבודה נעימה. הוא התעניין בי ובמעשי, שאל היכן אני עובד, הוסיף לי כמה מילים טובות והרעיף עלי מברכות פיו... הדבר שבה את ליבי - מספר האיש - לא יכולתי להתעלם ממנו. מאז כל בוקר שאני פוגש את האיש הזה אני הופך לאדם אחר. נזכרתי בבית אבא שגידל אותי למצוות אותן נטשתי בעוונותיי, ורגשי חרטה הציפו את ליבי, עד שבוקר אחד שהחיוך של התושב שלכם היה חביב ולבבי במיוחד, החלטתי לעשות את הצעד הקשה ולהתקרב מחדש אל המקורות וכלך עשיתי.

כיוון שאני מתגורר בקרית אונו, ניגשתי אל אחד הפעילים במקום וסיפרתי לו את הסיפור עם אמירת השלום, ובקשתי שילמד איתי. מאז אני מתחזק כל יום ויום בדבר אחר, ואני אומר לך - הוא מדגיש בפנינו - שכל התהליך הזה התחיל אצלי, רק מהבוקר טוב הלבבי של האיש ההוא...

(עלינו לשבח)

פינת החלכה

מי פטור מפדיון הבן?

א: פדיון הבן נוהג רק בכור 'פטר רחם' שנולד ראשון לאימא, ולא משנה כמה ילדים נולדו לאבא לפניו.
ב: בכור שנולד בניתוח קיסרי, פטור מפדיון מפני שאינו פטר רחם, וזה שנולד אחריו פטור מפדיון מפני שאינו בכור.

ג: בכור שנולד בסיוע מלקחיים או וואקום חייב בפדיון הבן עם ברכה.

ד: פג בריא שנולד אחרי תשעה חודשי הריון, פודים ביום ה31 גם אם הוא עדיין באינקובאטור, בגלל משקלו.

ה: פג שיש סכנה לחייו אף שנולד אחרי 9 חודשי הריון, לא פודים עד שיעברו 30 יום מאז שיצא מהאינקובאטור.

ו: פג שנולד בחודש השביעי או השמיני ונמצא באינקוטבטור, פודים אותו רק אחרי שעברו 30 יום מאז שיצא מהאינקובאטור.

חינוך לילדים גדולים חלק ב'

שאלה: כשאנחנו נמצאים אצל הילד הנשוי, אנחנו נבוכים מהעונשים המקוריים שהכלה מענישה את הילדים. בנוסף יש בבית הרבה צעקות והבית לא תמיד מסודר... זה לא החינוך שאנחנו נתנו, וכואב לנו שהנכדים גרים בכזה בית. מה עושים???

תשובה: אתם צודקים! זה באמת מביך וכואב!! אבל צריך לזכור שאם אנחנו רוצים לשמור על קשר עם הזוג, אסור לנו לתת להם מוסר, אף אחד לא אוהב מחנכים!!! **אין בכל זאת לעזור?** תנו לכלה במתנה דיסק על חינוך ילדים... תציעו לה לצאת לשמוע הרצאה בנושא, ותציעו לה שאתם תשמרו לה על הילדים... (יש מחר הרצאה של הרב פלוני 'חינוך עם חינוך'... איך נראה לך ללכת? מגיע לך להתאורר, אנו נשמור לך על הילדים...) יש לה יום הולדת? אפשר לקנות לה במתנה ספר קליל על חינוך...

מה לא לעשות? לא לומר: 'קניתי לך... כדאי שתקשיבי, אולי יצא ממך משהו'. אל תספרי לה שאת הילדים שלך חונכת לפי הספר... זה שקר, פשוט הזיכרון קצר...

הפתרון: חינוך עקיף יחד עם עבודת מידות שלנו על עצמנו. נתרגל לא לראות ולא לשמוע כל דבר, ובודאי שלא להגיב לכל דבר שרואים או שומעים. הרבה לשתוק והרבה מאוד להתפלל...

בהצלחה רבה, ושבת שלום שושנה.

"אני ה' אלקיכם..." (טו' מא')
 בתחילת קריאת שמע אנו אומרים 'שמע ישראל ה' אלקינו'. אנו מתכבדים בהקב"ה שזכינו שיהיה אלוהינו. אולם אחרי שקיבלנו עול מלכות שמים, ואהבת ה' ומצוות ציצית, תפילין ומזוזה, אז הקב"ה מתכבד בנו 'אני ה' אלוהיכם' בחינת ישראל אשר בך אתפאר.
 בתורה כתוב רק 'אני ה' אלוהיכם' כי אינו מוחלט, אלא מותנה: אם תהיו קדושים, אני ה' אלקיכם. אבל בקריאת שמע כשאנו מלובשים בציצית ומעוטרים בתפילין, וקיבלנו עול מלכות שמים, אז – אני ה' אלקיכם אמת – אמת מוחלטת.
 (חתם סופר)

סיפור לשבת

בזכות ציצית

מספר ד' בן-ישראל מתל-אביב:

זה היה בתקופה שהרבייתי לבקר במרכז הרפואי איכילוב בתל-אביב, שבו נפתח קרוב-משפחתי נתוח קשה. לא יכלתי שלא להבחין באיש ששכב בחדר הסמוך. יהודי צנום, בשנות הששים או השבעים לחייו, שהשיבה כבר נפרת היטב בשערות ראשו ובזקנו הדליל. שני דברים משכו את תשומת-לבי: ראשית, תמיד – אבל תמיד! – מצאתי אותו מדבר אל מישהו שעמד לצדו. לא משנה מי היה המאזין – רופא, אחות, או קרוב-משפחה מזדמן של שכן למטה – הוא דבר והלה הקשיב. הדבר השני, מעל לפינימה האחיזה שלו, לבש טלית-קטן גדולה, צהבה מישן, שהבליטה עוד יותר את ממדי גופו הפחוש. כמדמני שהדבר קרה ביום האחרון לאשפוזו של קרוב-משפחתי. כשבאתי, לא עמד איש ליד מטתו והוא בכה נכחו, כמפליג בהרהוריו. אולם כשהבטתי לעברו, הרים את ידו והזמיני להכנס אליו. כך מצאתי את עצמי עומד ליד מטתו וממלא את תפקיד המאזין של המספר הביתי-נלאה. "קוראים לי דניאל ב", הציג את עצמו, ובטרם הספקתי להציג את עצמי, המשיך בדבריו. "נדאי אתה שואל את עצמך מדוע אני לובש את הטלית הגדולה הזאת מעל בגדיי", אמר, ולא המתין לתשובתי. נראה היה פאלו עבר לעולם אחר. כל פלו היה שקוע בספורו:

"נער צעיר הייתי לפני פרץ מלחמת העולם השנייה. גדלתי בבית חסידי בהונגריה. בהיותי בן חמש-עשרה שלחוני הורי מן הבית כדי שאלמד מקצוע. במשך כמה חדשים התמסרתי ללמוד המקצוע, ולאחר-מכן עזבתי שוב את הבית, הפעם כדי לעבד באותו מקצוע ולסייע באמצעותו לפרנסת הבית. את מרבית ימי עשיתי רחוק מן הבית ורק מעת לעת שבתו אליו לבקורים קצרים. בכל פעם, כשבאתי מן הבית לדרכי, נוהג היה אבי זכרונו-לברכה ללוותני כברת-דרך וללחש באזני דברי חזק ועידוד להמשך הליכה בדרך התורה גם בשעה שאני נמצא רחוק מהבית. קשלים רבים והרפתקאות לא-מעטות עברו עלי, אך בחסדי ה' הצלחתי לעמד בכלם ונשארתי נאמן לחונך שקבלתי ולמורשת אבותי. לאחר פרץ המלחמה גיסתי לצבא ההונגרי, שבתקופה מסיימת היה כפוף לשלטונות גרמניה הנאצית. גם בהיותי חייל בצבא השתדלתי בכל מאודי לשמר ולקיים את מצוות התורה. אולם היתה מצנה אחת, שבגלל הקלות היחסית בשמירתה, השתדלתי במיוחד להקפיד לקיימה – היא מצות ציצית. כל שהיה עלי לעשות הוא ללבש את הציצית מתחת לבגדי, מבלי שאיש אפלו ידע על כך, וכך נהגתי.

לקראת סוף המלחמה, עם התקדמות כוחות הצבא הרוסיים, לחמתי ממש בקו החזית. באותה תקופה שרר מזג-אוויר קר ביותר ושלגים כבדים נרדו באזור שבו הצבנו. יום אחד מצאנו את עצמנו, אני וקומץ חיילים, מבדדים לגמרי בתוך מערת קרח קטנה, בלב אזור משלג, ללא מזון, ללא מים וללא ציוד מתאים. לצאת החוצה לא יכלנו, בגלל הסערה הקשה שהשתוללה. מצד שני, גם השארות ממשכת בתוך המערה לא היתה מבטיחה בהרבה. לא נותר לי אלא להתפלל לה' שישלח לנו ישועה מהירה. פתאום שמענו קולות קרבים ובאים. בתחלה חשבנו שאולי הם כוחותינו, ושמחנו שאולי הם יחלצונו. אולם עד מהרה התברר לנו, כי טעינו מרה. היו אלה חיילי האויב – הרוסים. בידוע, חיילים שנפלו בשבי במלחמת-העולם לא זכו לתנאים משפרים, בלשון המעטה. מטבע הדברים נתקפנו חרדה גדולה. נוסף על כך, הייתי שרוי במצב של חלשה ותשישות כשהובאתי עם חברי למפקדה הקרובה של הצבא הרוסי. התכווננו נפשית לבאות: חקירות, ענויים ולאחר-מכן הוצאה להורג. עם הגעתנו למפקדה הובאנו תחלה לבדיקה אצל רופא. פאשר הגיע תורי להבדק ונתבקשתי לפשט את כתנתי, נתגלתה הציצית. קויתי שהרופא לא ראה ציצית מקמיו ולכן גם לא יבין את משמעותו של בגד זה. אולם הוא ידע גם ידע. לפתע הביט עמק לתוך עיני ואמר, כמעט זעק – "שמע ישראל!". לבי הלם בחזקה וראשי הסתחרר. זו היתה דרכו לומר לי כי הוא יהודי. עינתי לו בניגע-ראש קל ודמעות הציפו את עיני ואת עיניו. מאותו רגע נטלני הרופא תחת חסותו. בעזרת קשריו הצליח לשכנע את עמיתיו החיילים שלא לנגע בי לרעה. הוא אף דאג לי להספקה סדירה של תרופות סולפה, שבאותו זמן היו עדין חדשות ולא נתנו לכל אחד, ונדאי לא לשבויי מלחמה. בזכותו, למעשה, נשארתי בחיים".

בנקדה זו, כך נראה, שב דניאל חזרה לקרקע המציאות. פתאום, פאלו נזכר שאני עומד מולו ומאזין לו, חנך אלי ואמר: "אתה מבין, מאז ועד היום אני מקפיד ללבש את הציצית מעל לבגדי. כך שאני הולך ברחוב וכך פשאני פאן. אני גם מקיים מעין נדר שנדרתי בלבי, לספר את ספורי זה לכל מי שאפגש ושיאמר לי..."